

Výroční zpráva JJHS 2022

Jizersko-ještědský horský spolek (JJHS) se sídlem v Liberci byl založen v roce 1996 a sdružuje členy se zájmem o přírodu, historii a kulturní tradice Jizerských hor a Ještědského hřbetu. JJHS je otevřeným spolkem, jenž přijímá členy bez ohledu na věk či státní občanství. Mezi jednotlivými členskými schůzemi je činnost JJHS řízena výborem voleným na čtyřleté období. Jizersko-ještědský horský spolek provozuje webové stránky www.horskyspolek.cz, kde je možné nalézt podrobné informace o jeho činnosti.

Ochrana přírody

Zejména v praktických opatřeních pro ochranu přírody rozšířil JJHS svoji působnost na téměř celé území Libereckého kraje. Svoji činnost zaměřujeme především na práci v terénu, na péči o chráněná území v Jizerských horách, na Ještědském hřbetu, v Českém ráji, Lužických horách, na Frýdlantsku i Českolipsku. Vyznačujeme hranice rezervací, kosíme horské louky se vzácnými druhy rostlin, likvidujeme nepůvodní invazní rostliny, vytváříme nové biotopy pro vodní a mokřadní faunu i flóru, budujeme a udržujeme zařízení k usměrnění pohybu návštěvníků, stavíme oplocenky k ochraně lesních porostů apod. V posledních letech se podílíme na revitalizaci vybraných rašeliníšť v Jizerských horách hrazením odvodňovacích příkopů, které zde byly v minulosti vytvořeny.

Kromě toho se aktivně zúčastňujeme správních řízení vedených orgány státní správy s možností ovlivnit rozhodování o připravovaných zásazích do přírody a krajiny regionu. Při své činnosti spolupracujeme zejména s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR – Správou CHKO Jizerské hory, Správou CHKO Český ráj, Správou CHKO Lužické hory, Krajským úřadem Libereckého kraje, Lesy České republiky, s. p., Nadací Ivana Dejmalu pro ochranu přírody, s obcemi i nevládními organizacemi v celém Libereckém kraji.

Publikační činnost

Vydáváme populárně naučné publikace věnované různým tématům z oblasti Jizerských hor, Frýdlantska a Ještědu, které se svým námětovým a estetickým pojetím snaží oslovit všechny skupiny návštěvníků, posílit v nich vztah k našemu kraji, rozšířit jejich poznatky o kulturním i přírodním bohatství regionu a nenásilnou formou apelovat na nutnost ochrany tohoto dědictví. Od roku 2003 vydáváme ročenky Jizersko-ještědského horského spolku, které obsahují nejen informace o činnosti JJHS, ale také mnoho zajímavých tematických článků z českých i polských Jizerských hor, Ještědu i dalších oblastí Libereckého kraje. Při jejich tvorbě spolupracujeme i se zahraničními autory.

Osvětová a propagační činnost

Budujeme a opravujeme naučné stezky a vytváříme informační tabule k chráněným územím, které v terénu seznamují návštěvníky s přírodními a historickými zajímavostmi jednotlivých území. Pravidelně uklízíme odpadky v přírodní rezervaci Meandry Smědé či v okolí silnice v Oldřichově v Hájích.

Zabýváme se hlubším poznáním významných lokalit z pohledu historického, kulturního nebo přírodovědného. Organizujeme výlety a vlastivědné exkurze, seznamujeme se s méně známými a navštěvovanými místy s cílem vytvářet a pěstovat vztah k historii i současnosti regionu, jeho kulturním tradicím a hodnotám. Provádíme i rekonstrukce a údržbu vyhlídkových míst v Jizerských horách a jejich okolí.

Organizujeme různé akce pro veřejnost spojené se sportovně-turistickými výkony i kulturními pořady v přírodě, popř. na nich spolupracujeme. Jmenovat můžeme např. Soutěž stovkařů, Slavnosti Ještědu, Sklářská slavnost na Kristiánově, Slavnosti slunovratu atd.

Pozemkový spolek

Pozemkový spolek pro přírodu a památky severovýchodních Čech, původně nazvaný Severák, byl založen v roce 2000 jako součást Jizersko-ještědského horského spolku. V červnu 2001 získal do pronájmu první pozemek na Václavíkově Studánce, která již v portfoliu Severáku není, a v dubnu 2002 byl akreditován ÚVR ČSOP a zařadil se tak mezi registrované pozemkové spolky v ČR. Hlavním posláním pozemkového spolku JJHS je přímá ochrana vybraných lokalit s významnou přírodní či kulturně historickou hodnotou. Tato ochrana je prováděna nejprve nabytím vlastnických nebo jiných věcných práv ke zvoleným nemovitostem (dlouhodobý pronájem) a následnou odpovídající péčí o ně. Severák má aktuálně na starosti tři lokality, tj. pozemek v Kořenově, komplex mokřadů a vlhkých luk v Bílém Potoce a cennou louku zvanou Pralouka v osadě Jizerka.

Vznik spolku

Prvotní myšlenka vzniku JJHS spadá již do roku 1995. Tehdejší dobrovolní ochránci přírody přišli s nápadem založení občanského sdružení, které by propojovalo zájmy a myšlenky podobně zaměřených ekologických organizací a institucí, programově by je zastřešovalo a mělo regionální působnost. Spolek se měl od začátku stát základnou především pro milovníky hor, a proto se i svým názvem odlišuje od jiných, úzce zaměřených, pouze ochránářských sdružení. Cílem JJHS je kriticky se stavět a věcně argumentovat proti megalomanským projektům, např. jako byla idea pořádání SKI 2003, jež by svým pojetím a rozsahem nepochybně negativně ohrožovalo horskou přírodu. V březnu 1996 se v budově Správy CHKO JH sešel přípravný výbor spolku, začaly se tvořit první stanovy a programová náplň budoucího sdružení. S rostoucím tlakem pořádání SKI 2003 bylo nezbytné proces založení občanského sdružení urychlit, aby posléze mohlo aktivně vstupovat do správních řízení týkajících se kontroverzních plánovaných zásahů pořadatelů SKI 2003. Na podzim roku 1996 bylo dokončeno paragrafové znění stanov a dne 18. 12. 1996 byl návrh na registraci nového sdružení s názvem Jizersko-ještědský horský spolek doručen na Ministerstvo vnitra ČR. O den později byl náš spolek ministerstvem zaregistrován a 19. 12. 1996 je tak oficiálním datem vzniku spolku. V roce 1997 začala pracovat první kancelář, dokončovaly se poslední formality spojené s fungováním spolku jako samostatné právnické osoby a vzniklo i logo JJHS.

Tradice horského spolku

Roku 1884 byl z popudu továrníka a zároveň milovníka hor a propagátora turistiky Adolfa Hoffmanna v Liberci založen Německý horský spolek pro Ještědské a Jizerské hory (DGVJI). Postupně se rozrostl v obrovskou organizaci s 8 000 členy ve 25 sekcích. Již brzy po založení se z něj stalo velice prestižní sdružení, jehož členy byli i přední liberečtí továrníci a významné osobnosti politického i kulturního života. Díky dobrému finančnímu zázemí mohl DGVJI rozvíjet celou řadu aktivit: značil první turistické stezky, vydával mapy a průvodce, stavěl rozhledny i horské chaty. Od roku 1891 vydával také spolkové ročenky, jež jsou dodnes ceněným zdrojem informací nejen o Liberecku. Pravděpodobně největším počinem DGVJI byla stavba ještědského hotelu, dokončeného roku 1907 (shořel roku 1963). Náš Jizersko-ještědský horský spolek je moderní organizací, která navazuje na dobré tradice DGVJI, a přitom se jasně distancuje od jeho směřování po roce 1938.

Členská základna a struktura spolku

Počet členů a jeho změny

V roce 2022 bylo přijato 13 nových členů: Martin Bárta, Anna Dařbujánová, Vladimír Dohalský, Petr Funda, David Futschik, Jan Hubeňák, Jitka Krejčí Petrová, Hana Křůmalová,

Petr Linka, Vojtěch Matějka, Josef Podolák, Libor Vlček, Tereza Vohryzková.

Členství bylo ukončeno na vlastní žádost nebo zaniklo z důvodu neplacení členských příspěvků 13 členům.

Dne 13. 4. 2022 zemřel čestný člen Jan Suchl.

Dne 13. 9. 2022 zemřel čestný člen Siegfried Weiss.

K 31. 12. 2022 měl Jizersko-ještědský horský spolek 311 členů, z toho 8 členů čestných.

Výbor

V roce 2022 pracoval výbor JJHS v následujícím složení:

Pavel Schneider – předseda; pschneider@centrum.cz

Aleš Kočí – místopředseda; koci@zooliberec.cz

Pavčina Voničková – hospodář, pajavonickova@seznam.cz

Šárka Němcová, sarka.nemcova@epicos.cz

Martin Pivrnec, mapiv12@seznam.cz

Petr Polda, ferdys.polda@gmail.com

Libor Stejskal, libor.stejskal@seznam.cz

Jakub Šrek, srekj@centrum.cz (od 9. 4. 2022)

Michal Vinař, vinar.michal@email.cz

Kontrolní komise

Tomáš Klimovič – předseda

Lucie Podhorová

Martin Rejlek (do 9. 4. 2022)

Stanislav Linda (od 9. 4. 2022)

Zaměstnanci

Leoš Vašina – vedoucí kanceláře, realizace projektů a zakázek

Alena Řebíčková – účetnictví, administrativa

Činnost Jizersko-ještědského horského spolku v roce 2022

Realizace praktických opatření v ochraně přírody a krajiny

Revitalizace rašeliniště v ochranném pásmu NPR Rašeliniště Jizery – III. etapa

Národní přírodní rezervace Rašeliniště Jizery je unikátním ekosystémem mezinárodního významu. Členité místo nabízí skutečně mnohé. Ať už je to komplex rašelinných biotopů nebo meandrující tok Jizery. Je to největší rašeliniště Jizerských hor, ve kterém se vyskytuje typická rašelinná flóra a fauna, včetně mnoha ohrožených druhů. Bohužel, ani takto cenné území se neobešlo bez drastických zásahů člověka v podobě plošného odvodnění systémem drenážních kanálů s cílem získat více prostoru pro intenzivní lesní hospodaření.

Soustava rýh, které byly hloubeny těžkou technikou nebo odpalovány výbušninou (dokonce ještě dnes se zde nachází odpalovací dráty), měla za cíl snížit hladinu podzemní vody a odvádět ji z území rychle pryč. Rašeliniště se výrazně vysušovalo, čímž se mohlo lesní hospodářství intenzifikovat. Naštěstí si příroda dokázala trochu pomoci, jelikož nepříznivé

klimatické podmínky rychlému růstu stromů příliš nesvědčí a přírůstky jsou naopak v této části hor velmi malé. Od intenzivního pěstování lesa se upustilo, kanály se neudržovaly a postupně zarůstaly, i přesto stále plnily svou funkci a velké rašelinné plochy postupně více a více degradovaly.

Aby se dalšímu rozpadu rašelinného tělesa zabránilo, nastoupil Jizersko-ještědský horský spolek na plochu v ochranném pásmu NPR Rašeliniště Jizery již před více než deseti lety a začal s postupnou revitalizací. V lokalitě bylo vybudováno několik stovek dřevěných hrázek v kaskádách tak, aby hladina vody znovu stoupla a rašeliniště dostalo impuls k samovolné přirozené obnově.

Bohužel, tehdy se hrázky instalovaly výrazně pod terénem a pomocí přelivů soustředily tok stále do středu kanálů. Výsledný efekt nebyl takový, jaký se očekával. Nicméně opatření nebylo zbytečné, poněvadž po deseti letech je patrné výrazné oživení a vzestup rašeliničků a dalších mechorostů. Na podporu dalšího rozvoje rašeliniště v širší ploše jsou ve III. etapě projektu budovány nové masivnější hrázky, výrazně vyšší, které mají za cíl vodu více rozprostírat do stran širšího prostoru. Tímto opatřením se zamokří větší plocha, zachytí se výrazně více přívalových srážek a nastartuje se rozvoj rašeliniště ve větším rozsahu než v původním projektu. Kanály se postupem času zcela zazemní a rašeliniště získá svůj původní přirozený tvar.

Vzhledem k tomu, že místo obývá ohrožený tetřívěk obecný, jsou práce prováděny až na podzim, kdy byla odstartována etapa výstavby 97 hrázek. Zbývajících několik desítek se dokončí v roce 2023. Již nyní je patrné, že se s tímto projektem bude pokračovat i v dalších letech. Projekt podpořil Dotační fond Libereckého kraje a Nadace Ivana Dejerala pro ochranu přírody.

Michal Vinař

Revitalizace rašeliniště a výsadby v PP Vlčí louka – EVL Jizerské smrčiny

Další lokalitou, kde brigádníci z JJHS prováděli obnovní opatření, je rašeliniště v přírodní památce Vlčí louka. V uplynulých letech v místě sice probíhala realizace většího projektu Zajištění péče pro evropsky významnou lokalitu Jizerské smrčiny, který se skládal z rekonstrukcí porostů, nových výsadeb a obnovy vodního režimu, i nadále však lokalita nabízí potenciál k dalším opatřením v širším prostoru.

Sít' odvodňovacích rýh zde sice není tak masivní jako u předchozího rašeliniště, i přesto odvádí velké množství vody z rašeliniště, které degraduje. Na Vlčí louce není žádný pramen, který by těleso rašeliniště zásoboval vodou, nýbrž je zcela závislá na srážkových dotacích. Proto je žádoucí, aby déšť byl zadržován co nejdéle v místě, kam dopadl, a pomáhal jednomu z nejvýše položených rašelinišť v Jizerských horách v jeho růstu.

V rámci revitalizačních opatření, které spolek provedl na základě objednávky od Správy CHKO Jizerské hory, byla provedena instalace dřevěných hrázek v několika menších kanálech a následná výsadba desítek sazenic břízy karpatské a jeřábu ptačího v ochranném pásmu přírodní památky.

Michal Vinař

Tvorba tůní na Jizerce

Hloubením tůní se Jizersko-ještědský horský spolek zabývá dlouhodobě. Jedná se o malé zemní nádrže hloubené ručně nebo strojně, které mají za cíl zadržovat především srážkovou vodu a zároveň vytvářet vhodný biotop pro obojživelníky a další na vodu vázané organismy. Tito živočichové jsou v posledních letech výrazně ohroženi právě úbytkem podobných míst, kde by mohli žít, a především se rozmnožovat. Několik suchých roků v krátkém sledu po sobě na množství tůní také nepřidalo.

Dvě menší tůňky se v letošním roce obnovily přímo na Jizerce u chaty Pešákovna. Jednalo se o místo, kde tůně dříve byly, ale postupem let zarostly a zazemnily se. V místě byla dokonce menší skládka odpadu. Územně zasahují do EVL Rašeliniště Jizerky. Akce byla realizována na zakázku Správy CHKO Jizerské hory a je součástí opatření na zvýšení biodiverzity blízkého okolí.

Michal Vinař, Pavel Schneider

Tvorba tůní na území Liberce

Horský spolek se tvorbou tůní zabývá již dlouhodobě, avšak teprve v posledních letech začal vytvářet systematické soustavy nebo jednotlivé izolované tůňky tak, aby měly smysl a pomáhaly blízkému okolí. V roce 2022 se počet vykopaných tůní podařilo výrazně obohatit především na území města Liberce.

Čtrnáct nových tůní vzniklo na několika místech ve Vesci – vedle Císařské aleje, v Šumné ulici a u spojky z Chatařské do Vyhlídkové ulice. Jedna tůňka vznikla za Veseckým rybníkem na území Vratislavic nad Nisou. Vybudování těchto tůní podpořil Dotační fond Libereckého kraje v programu 8.6 – Podpora retence vody v krajině a adaptace sídel na změnu klimatu – a tůně ve Vesci i Ekofond statutárního města Liberec.

Ze stejného dotačního fondu Libereckého kraje vybudoval JJHS v roce 2021 tůň v Dolní Oldříši a tři tůně v katastrálním území Dlouhý Most. Tůňky vznikaly také v Horním Hanychově těsně pod lyžařským areálem v lesním porostu. Tam je JJHS vybudoval pro Městské lesy Liberec, p. o. Opraveny byly také v minulosti vybudované tůně v Machnině nebo v Jeřmanicích.

Michal Vinař, Pavel Schneider

Zábradlí v PR Prales Jizera

Nedílnou součástí terénních prací je tvorba, obnova a údržba návštěvnické infrastruktury. Do ní lze započítat i nově instalované dřevěné zábradlí těsně pod vrcholem hory Jizery, které má za cíl usměrňovat návštěvníky tak, aby nechodili do míst, kam již nevede značená turistická stezka. Vrchol Jizery a jeho okolí je součástí přírodní rezervace Prales Jizera, kde jsou zachovány fragmenty nejstarších smrkových porostů v Jizerských horách. Roste zde mimo jiné mlččivec alpský, hořec tolitovitý nebo šicha černá.

Michal Vinař

Nový nátěr vyhlídkové věže v PR Na Čihadle

Vyhlídková věž v přírodní rezervaci Na Čihadle je populární turistický cíl, kde se stýká hned několik turistických tras. Malebné rašeliniště ročně navštíví tisíce návštěvníků, kteří pro lepší rozhled nad rašeliništěm využívají dřevěnou vyhlídkovou věž. Tu před deseti lety vystavěl Jizersko-ještědský horský spolek, když původní věž byla zlikvidována a nová byla přesunuta mimo porost vzrostlých stromů.

Náročné klimatické podmínky a nápor turistů však dávají věži pořádně zabrat, a proto se jí JJHS snaží udržovat v kondici tak, aby mohla sloužit i nadále. V říjnu byla věž kompletně očištěna a natřena zcela novým nátěrem. Odstraněno bylo několik nevhodných nápisů od vandalů, odpadky a menší nánosy písku a mechů. Akci podpořil Nadační fond České energetické přenosové soustavy (ČEPS).

Michal Vinař

Kontroly naučných a turistických stezek

Jizersko-ještědský horský spolek za dobu své existence vybudoval či kompletně zrenovoval několik naučných a turistických stezek nejen v Jizerských horách. Ty se skládají z nejrůznějších prvků návštěvnické infrastruktury, kterou turisté využívají. Jedná se zejména o

infopanely s informacemi o lokalitě, chráněných druzích rostlin a živočichů nebo historii místa, povalové chodníčky, zábradlí, nejrůznější schodové stupně a žebříky. Většina prvků je dřevěná, menší část kovová.

Některé stezky byly financovány ze zdrojů Operačního programu životního prostředí. Ačkoliv již uplynula doba udržitelnosti projektu, JJHS má morální povinnost o vybudovanou infrastrukturu i nadále pečovat tak, aby mohla sloužit co nejdéle všem návštěvníkům přírody. Všechny stezky jsou členy spolku průběžně kontrolovány, zjištěné závady dokumentovány a následně v rámci údržbových prací odstraňovány. Některá poškození lze opravit až v delším časovém horizontu v závislosti na získání potřebných souhlasů dotčených orgánů a získání finančních prostředků, jiná jsou odstraňována okamžitě svépomocí. Většími kontrolami prošly například stezka přes Poledník, NS Jedlový důl nebo NS Ještědské vápence.

Michal Vinař

Úklid odpadků v PR Meandry Smědé

Již potřinácté uklízel v sobotu 23. dubna 2022 Jizersko-ještědský horský spolek odpadky v přírodní rezervaci Meandry Smědé na Frýdlantsku v blízkosti obce Višňová. JJHS zde uklízel poprvé v roce 2005 a od té doby (pouze kromě let 2014, 2017, 2019–2021) čistí tuto lokalitu od odpadků pravidelně. Jarní období je pro čištění řeky a jejího okolí nejvhodnější – vegetace je ještě nízká, stromy a keře nemají listy, terén je prostupnější a odpadky je snazší odhalit. Letos nám počasí opravdu přálo. Úklidu se tak zúčastnilo přibližně 70–80 dobrovolníků z řad členů a příznivců JJHS a Turistického oddílu Kletr. Ti pak sbírali odpadky v celé délce toku řeky Smědé nacházející se v přírodní rezervaci – od mostu v Předláníčích až po železniční most přes řeku u osady Boleslav (cca 5 km). Použit byl také gumový nafukovací člun, jehož posádka zajišťovala sběr odpadků z nepřístupných míst a také transport plných pytlů ze vzdálenějšího břehu řeky.

Po obou březích dobrovolníci sbírali do plastových pytlů veškerý odpad, který našli v řece, na jejích březích a v jejím bezprostředním okolí. Brigádníkům se podařilo nejrůznějšími odpady naplnit 194 pytlů (což je zatím nejvíce v historii pořádání úklidu). Kromě toho z meandrů řeky vytáhli také 43 pneumatik od osobních i nákladních aut, a dokonce i od traktoru (rekordní množství bylo 129 kusů v roce 2008). Převažovaly pochopitelně lehké věci jako PET lahve, pěnový polystyren, různé plastové obaly a kelímky, hliníkové plechovky od nápojů, a především nejrůznější plastové folie a pytlíky, které se zachytily ve větvích stromů a keřů a vytvořily tak na nich nevzhledné „ozdoby“. Hitem letošní sezony mezi odpadky byly plastové květináče všeho druhu. Z náplavů se však podařilo vytáhnout například plastový silniční kužel, dětské autíčko, lopatu, smeták či sekeromotyku, buben z pračky, bojler, luxfery, dveře, nafukovací rybu, dětskou panenku, popelnici, hromadu zahradních truhlíků, hasicí přístroj, zářivku nebo expanzní nádobu.

JJHS hodlá tento úklid zopakovat i v příštích letech a doufá, že přibude lidí, kteří s nepotřebnými věcmi nakládají tak, jak mají, a ubude odpadků hromadících se v krásném prostředí přírodních meandrů řeky Smědé. Každý z nás nese za současný stav rezervace svůj díl zodpovědnosti.

Na akci finančně přispěl Liberecký kraj a společnost Termizo, a. s., jimž za příspěvek velice děkujeme. Hlavně ovšem děkujeme všem, kteří se úklidu zúčastnili a ukázali tak, že jim osud naší krajiny není lhostejný. Jsme velice rádi, že takových lidí neustále přibývá.

V PR Meandry Smědé je chráněn přírodní ráz údolní nivy podhorské řeky s přirozeně se vyvíjejícím říčním korytem, se slepými rameny a s fenoménem šterkopískových náplavů. Toto území je pravidelně několikrát za rok zaplavováno, a právě tyto záplavy přinášejí do rezervace obrovské množství odpadků, které spláchně voda z horních partií povodí řeky. Odpady z celého Frýdlantska se tak hromadí v přirozených meandrech a naplaveninách, které jsou pro svoji jedinečnost chráněny v přírodní rezervaci. Pravidelní účastníci této brigády mají

možnost sledovat přirozený vývoj koryta vodního toku Smědé, které je každý rok trochu jiné, neustále se vyvíjí, mění svoji trasu a vytváří tůňe a slepá ramena.

Pavel Schneider

Úklid odpadků podél silnice z Oldřichova v Hájích do Raspenavy

V Oldřichovském sedle se v sobotu 12. listopadu ráno sešlo něco přes 30 členů a příznivců Jizersko-ještědského horského spolku proto, aby uklidili odpadky podél silnice vedoucí z Oldřichova v Hájích do Raspenavy. Tato silnice prochází ochranným pásmem národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny a v jejím blízkém okolí se bohužel nachází poměrně značné množství odpadků. Účastníci sbírali odpadky v bezprostřední blízkosti silnice ve vzdálenosti přibližně 50 m od hrany komunikace do plastových pytlů. Naprostou většinu sesbíraného odpadu tvořily různé obaly od svačín z benzínových pump a fastfoodů, PET láhve, plechovky od různých nápojů, nejvíce asi od energetických drinků, láhve od alkoholu, igelitové pytlíky a podobně. Drtivá většina odpadů pochází s největší pravděpodobností od posádek automobilů projíždějících po silnici mezi Oldřichovem v Hájích a Raspenavou, které si čistí své vozy a odpadky vyhazují z okének do lesa a ty pak padají po strmých svazích i do poměrně velkých vzdáleností od silnice. Tuto lokalitu čistí JJHS pravidelně na podzim. Po práci se brigádníci sešli v hospodě v Oldřichovském sedle u zaslouženého občerstvení.

Pavel Schneider

Oprava značení PP Mokřad v nivě Šporky

Obnova červeného pruhového značení hranic chráněných území patří k tradičním činnostem JJHS a je prováděna na území celého Libereckého kraje. Jedním z chráněných území, které se v uplynulém roce dočkalo nového pruhového značení, je přírodní památka Mokřad v nivě Šporky. Mokřadní území, které je v době větších dešťů zaplavováno, nabízí prostor pro pobyt čolků nebo rosniček, z rostlin zde roste mj. prstnatec májový či krušík bahenní. To vše na dohled panelákového sídliště. Mimo obnovu pruhového značení byly u přístupových cest instalovány také nové hraničníky s malým státním znakem.

Nová značení byla instalována také u přírodních památek a evropsky významných lokalit na Frýdlantsku. Akce proběhla na objednávku Libereckého kraje.

Michal Vinař

Tradiční sekání luk pod Bukovcem

I letos se několik desítek členů a příznivců Jizersko-ještědského horského spolku vydalo posekat cenné louky v přírodní rezervaci Bukovec u osady Jizerka v Jizerských horách. Zatímco zkraje týdne nastoupili sekáči, kteří pomocí křovinořezů a bubnové sekačky pokosili plánem péče stanovenou část tzv. Upolínové louky a Pralouky, ve druhé půlce týdne se dostavila hlavní skupina hrabáčů, která měla za úkol posečenou biomasu pohrbat a na plachtách odtáhnout k cestě, odkud byla následně traktorem odvážena k dalšímu využití. Všechny tyto práce jsou prováděny ve spolupráci s odbornými pracovníky Správy CHKO Jizerské hory. Letošní rok byl doplněn o louku u Pešákovny, která byla posekána, odstraněna biomasa a na její místo bylo převáženo a rozprostíráno seno z Pralouky. Je to součást unikátního projektu zvyšování biodiverzity pomocí místních zdrojů (více v samostatném článku v této ročence).

Louky pod Bukovcem představují nejbohatší botanickou lokalitu v CHKO Jizerské hory. Hojně se zde vyskytuje například upolín nejvyšší, který se stal symbolem CHKO Jizerské hory. Vyskytují se zde i další vzácné druhy, např. kroupenáč vytrvalý nebo pětiprstka žežulník. Louky se kosí vždy po odkvetu význačných rostlin, aby se omezil rozvoj rostlin běžných a také aby se zabránilo zarůstání luk náletovými dřevinami. Na rozdíl od většiny luk na našem území, které vznikly lidským přičiněním, bezlesí v okolí Bukovce se zde pravděpodobně

vyskytovalo již před příchodem člověka, i když v menším rozsahu než dnes. Odtud také pochází název louky u turistické cesty od parkoviště u Mořiny na Bukovec „Pralouka“.

JJHS se nezabývá pouze loukami na Jizerce. Jako akreditovaný pozemkový spolek se stará ještě o zajímavé prameniště v Bílém Potoce, kde se vyskytuje jedna z nejbohatších populací chráněné vachty trojlístě v Jizerských horách. Základní péče o luční ekosystémy spočívá v pravidelném kosení, monitorování výskytu zvláště chráněných druhů, zabránění všech aktivit, které by mohly znamenat potenciální ohrožení těchto biotopů, a naopak v podpoře aktivit směřujících k trvale udržitelnému hospodářskému využití daných pozemků.

Michal Vinař

Spolupráce JJHS se zaměstnanci Škoda Auto, a. s.

Stalo se již nepsanou a dlouhou tradicí, že Jizersko-ještědský horský spolek při realizaci různých praktických opatření v oblasti Jizerských hor spolupracuje kromě vlastních členů také s pracovníky z rozličných podniků či institucí. Jedná se většinou o teambuildingové aktivity, přičemž za dobu současné praxe se takto do spolkové činnosti zapojila například společnost O2, Krajská nemocnice Liberec nebo Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant.

Dobrovolníci se doposud podíleli třeba na výřezu a stahování nepůvodních porostů kleče v NPR Rašeliniště Jizery a PR Rybí loučky, pomáhali při opravě oplocenky v PR Na Čihadle nebo vynášeli materiál na výstavbu povalového chodníku na horu Jizeru.

Vzhledem k pozitivním zkušenostem JJHS před čtyřmi lety navázal spolupráci také s největším tahounem české ekonomiky, firmou Škoda Auto, a. s. Zdejší personalisté se místo péče o zaměstnance, organizování náborových kampaní nebo vyřizování rozličných pracovních písemností na chvíli stali lesními dělníky, kdy pomáhali odstraňovat kleč na Malé Jizerské louce a v PP U Posedu z důvodu plánované výsadby nových sazeniček jeřábů, bříz a buků. V roce 2021 se k tomu přidala ještě lokalita PP Vlčí louka, kde byla na podzim realizována výsadba sazenic do instalovaných individuálních ochran proti okusu zvěře.

Naším zázemím a terénní stanicí se stala Tetřeví bouda, kde se o nás náležitě staral vyhlášený kuchař a doktor v jedné osobě Tomáš Klimovič, který připravil hodnotné menu sestávající z vynikajícího guláše, a ještě lepšího borůvkového koláče. Všichni byli velmi spokojeni a projevíli tedy přání v následujícím roce jednodenní brigádu prodloužit s možností přespání právě na Tetřevkách.

V roce 2022 jsme tak v termínu 22.–23. září zase vyrazili na naši oblíbenou horskou boudu a zároveň připravili seznam prací, které jsme chtěli provést. Rozdělili jsme se na dvě části, přičemž jedna skupina prováděla výrobu individuálních ochran u vysazených stromků v PP Vlčí louka a druhá úderná jednotka opravovala sněhem poškozené individuální ochrany stromků v ochranném pásmu PP U Posedu. V plánu byl ještě nátěr vyhlídkové věže v PR Na Čihadle, ovšem kvůli nepřízní počasí jsme to museli odložit.

Cestou zpátky jsme však byli za svou práci na Pavlově cestě náležitě odměněni těžko představitelným množstvím hřibů, konaly se přímo žně. Nesměli jsme se ale příliš zdržovat, na Tetřeví boudě na nás totiž čekala další prémie v podobě vepřové na paprice s knedlíkem, kterou připravil Leoš Vašina a která všem velmi chutnala. Za provedenou práci všem zaměstnancům Škoda auto, a. s., velmi děkujeme a zároveň doufáme, že se opět setkáme i v roce příštím a budeme moci pro Jizerské hory něco dobrého udělat.

Milan Šteinfest

Oprava oplocenek

Členové spolku se podívali také na stav dříve budovaných oplocenek u vyhlídky Krásná Maří, u skalní věže Nos a v přírodní památce Pod Smrkem, kde je zachován fragment původního jedlo-bukového porostu. Ochrana mladého porostu jedlí a buků před okusem zvěře je hlavním posláním těchto oplocenek. Růst stromků do bezpečné výšky je poměrně pomalý. V mezidobí

oplocenky dožívají, jsou poškozovány padajícími stromy a větvemi při větrných poryvech a je nutné je pravidelně opravovat.

Michal Vinař

Členové spolku opravili historickou meteorologickou budku v Lidových sadech

Železobetonová meteorologická budka se čtyřmi vitrínkami byla postavena v roce 1924 tehdeším německým horským spolkem, avšak sloužila spíše jako svérázný víceúčelový rozcestník. Budku obnovil Jizersko-ještědský horský spolek poté, co ji v roce 2006 získal od statutárního města Liberce do vlastnictví.

Budka však časem chátrá a je nutné o ni stále pečovat, proto byla nadšenými členy našeho horského spolku opravena. Dostala tak kompletně nový nátěr stříšky a dvířek, opraveny byly drobné závady a natřena byla také celá fasáda. Členům, kteří se této práci zhostili, velice děkujeme. V následujícím roce je v plánu také aktualizace informačních desek. V budce se již nenachází původní meteorologické vybavení, které se stávalo častým terčem vandalů, a z tohoto důvodu již nebude navráceno. Věříme, že tato ikonická meteobudka tu bude stát ještě dlouho pro mnoho dalších generací a její původní účel nebude zapomenut.

Michal Vinař

Další práce, které realizoval Horský spolek v roce 2022

- obnova a doplnění povalového chodníku a instalace nové infotabule v PR Černá jezírka,
- údržba naučné stezky Tri Iseriny,
- obnova značení hranic části NPR Rašeliniště Jizerky,
- výroba a instalace nových infopanelů na území CHKO Český ráj, CHKO Lužické hory a CHKO Jizerské hory,
- výřez smrku pichlavého v oplocenkách u vyhlídky Krásná Maří,
- oprava hraničnicků v PP Bílá skála, PP Kamenný vrch a EVL Smědá.

Publikační činnost

Ročenka Jizersko-ještědského horského spolku 2021

Začátkem dubna vydal Jizersko-ještědský horský spolek již svoji dvacátou ročenku, ve které čtenáři najdou pestrou skladbu článků o historických i přírodních zajímavostech našeho kraje a také příspěvky z činnosti horského spolku.

Druhé vydání publikace *Tři iseriny*

V listopadu 2022 vyšlo druhé vydání vyprodané publikace *Tři iseriny* o osadách Jizerka, Velká Jizera a Orle od autorů Miloslava Nevrlého, Otokara Simma a Jana Pikouse. Publikace přináší množství barevných fotografií J. Pikouse a obsahuje také historické pohlednice a fotografie vztahující se k přírodě a lidem žijícím v těchto osadách. Fotografie doplňuje množství vlastivědného a historického textu, jehož autorem je Otokar Simm, na který navazují pasáže s osobními zážitky z poznávání této oblasti před téměř padesáti lety od Miloslava Nevrlého. Kniha je určena širokému spektru čtenářů – především všem milovníkům a obdivovatelům Jizerských hor, pro které je jistě nezbytnou součástí knihovničky.

Kulturní a společenské akce

Slavnosti slunovratu na Martinské stěně

Dne 25. 6. 2022 proběhla tradiční spolková akce s názvem Slavnosti slunovratu. Místem konání bylo opět bývalé lesní divadlo u vyhlídky Martinská stěna v Liberci-Kateřinkách. Cíl konání, tedy příjemně strávený čas, byl beze zbytku splněn nejen díky krásnému letnímu počasí, ale také díky hrané pohádce pro děti, malé dětské soutěži s názvem „Kvíz o buřta“, živé hudbě v podání kapely Marek Dusil Blend a v neposlední řadě dobrému občerstvení. Poděkování pořadatelům je samozřejmě na místě.

Šárka Němcová

Letní rodinný tábor ve spolupráci se ZO ČSOP Kletr v Lobendavě

Letní tábor je další spolkovou akcí pořádanou především pro děti. Tábor se konal od 15. do 27. 7. 2022. Nejedná se o klasický tábor, jak jej známe, ale o pobyt rodičů a prarodičů s dětmi. Přesto se zde vedle volného individuálního programu začínají prosazovat také společně organizované, přesto stále dobrovolné aktivity, jako například společné pěší a cyklovýlety, noční bojová hra pro děti a pro dospělé – tu pořádají samy děti –, lobendavská olympiáda a další. Letos bylo hlavním táborovým tématem lovení lobendavských bobříků. Při společných aktivitách si účastníci užili spoustu zábavy, a tak jejich popularita roste. Proto na příští rok připravujeme jako hlavní táborové téma několikadenní hru s názvem „Zlatá horečka na Klondajku“.

Šárka Němcová

Závody ve vynášení sudů s pivem na vrchol Ještědu

V sobotu dne 1. 10. 2022 pořádal JJHS již devatenáctý ročník závodů ve vynášení sudů piva na vrchol Ještědu. Závody se konají s jednou výjimkou pravidelně od roku 2003 a spočívají jednoduše v tom, že závodníci vynášejí na zádech plné sudy piva (50, 30 nebo 15 litrů) od spodní stanice lanovky na vrchol Ještědu. Jako doplňková disciplína se uskutečnila i kategorie rodič s dítětem v krosně. Letos se závodů zúčastnilo 13 statečných a všichni jej zdárně dokončili.

V mužské kategorii 50litrových sudů zvítězil Petr Schneider (vítěz úplně prvního ročníku z roku 2003, vítěz 2020 a 2021) ve svém osobním rekordu v čase 00:43:05, druhý dorazil v čase 00:47:14 Milan Marhan (vítěz 2006, 2007, 2008 a 2012) a třetí Zdeněk Pácha (zvítězil v letech 2013–2018). V ženské kategorii 15litrových sudů zvítězila jediná ženská účastnice Zuzana Kocumová v čase 00:29:57, což je horší než její osobní rekord 00:27:05 z roku 2016.

V kategorii dorostenců (15litrové sudy) zvítězil David Pácha v čase 00:41:30, druhý skončil Jakub Polák v čase 00:44:05. V kategorii rodiče s dítětem v krosně zvítězil Ondřej Kůrka ve velmi dobrém čase 00:23:28. Za ním skončili Jan Louda a Martin Havelka.

Ceny a občerstvení pro závodníky věnovala společnost JEŠTĚD, spol. s r. o. – provozovatel hotelu Ještěd.

Pavel Schneider

Stánek JJHS opět nechyběl na sklářské pouti

Již tradičně vyráží členové horského spolku první sobotu v září na sklářskou slavnost v osadě Kristiánov nedaleko Bedřichova, která má mnohaletou tradici. Skupina spolkařů se dělí na dvě skupiny. Zatímco první tvoří výletníci, kteří o sobotním dnu vyrazili za krásnou přírodou, zhlédnout některé dílny a řemesla nebo se jen tak projít, druhou pak obsluha stánku s občerstvením a prodejem drobných spolkových suvenýrů a knížek.

Tradiční klobásy v uplynulém ročníku obohatil hovězí guláš a masová směs, které se vařily na skládacích spolkových kamnech. Pivní pípa pak rozlévala lahodný mok – pivo Konrad z Vratislavic a ryzí speciál z minipivovaru Falkenštejn v Krásné Lípě. Žízeň a hlad byly u návštěvníků natolik velké, že nezůstalo téměř nic. Díky pořadatelům za další zvládnutý ročník a těšíme se opět za rok.

Setkání spolků v Hodkovicích nad Mohelkou

Vyjma tradičních spolkových činností byla v roce 2022 uspořádána akce svou náplní méně obvyklá. Dne 24. 9. 2022 bylo uskutečněno setkání Spolku rodáků a přátel Hodkovic a Jizersko-ještědského horského spolku, a to právě v Hodkovicích nad Mohelkou.

Naši přátelé z Hodkovic přímo navazují na činnost svých předchůdců, kteří v různých sdruženích ve městě působili od roku 1962. Těžištěm jejich zájmu je zejména ochrana a obnova drobných památek ve městě a jeho okolí. Není přehnané, napíšeme-li, že významnou měrou ovlivňují městský kulturní život, ať již organizací přednášek, besed či komentovaných prohlídek města. Jedním z výstupů jejich činnosti jsou i knihy věnované druhému největšímu městu Podještědí, ale i obnovení soutěže v pravidelném vystupování na Javorník „Javornický stovkař“, kterou spolek, inspirován soutěží stovkařů na Ještědu, po dlouhých letech obnovil.

Setkání věnovali svůj čas a energii zejména Hodkovičtí a my z JJHS jsme byli hosty příjemně překvapení zajímavou a bohatou historií města i velmi srdečným posezením ve Skalním údolí (JJHS zajistil pivo, limo a výčepní zařízení a některé drobnosti). V devět hodin ráno nás na vlakovém nádraží v Hodkovicích přivítali průvodci Martina Pelantová, Jaroslav Čermák a František Nejedlo, aby nás provedli nejzajímavějšími místy historie města. A tak jsme se dozvěděli, že Hodkovice měly své dva pivovary, o zničujícím požáru města v roce 1806, ale i to, že nedaleko křižovatky ulic Liberecké a J. A. Komenského stojí Sousoší tří svatých pocházející z dílny Matyáše Brauna.

Kolem poledne nás ve skalním údolí přivítal předseda spolku Petr Hanus a pozval všechny přítomné k bohatému občerstvení. Pavel Schneider jako předseda představil JJHS a na oplátku věnoval Hodkovickým krásné knihy, jež náš spolek vydal. V klubovně horolezeckého a skautského oddílu, která nám sloužila coby zázemí, byla uspořádána přednáška o činnosti Hodkovických. Před i po přednášce bylo velmi živo, oheň plápolal, na grilu Petr Hanus připravoval výborné maso. Na setkání, kterého se dohromady zúčastnilo několik desítek členů obou sdružení, bylo dohodnuto vzájemné preposílání pozvánek na spolkové akce.

Odpoledne se začali účastníci setkání rozcházet, někteří vystoupali na Javorník, další se vrátili zpět na vlakové nádraží.

Jakub Šrek

Další výlety a exkurze

7. 5. 2022 – výlet do pivovaru Lobeč (viz samostatný článek)

11.–18. 6. 2022 – výlet do Slovenského ráje (viz samostatný článek)

5. 11. 2022 – exkurze do štol Kryštofovo Údolí

3. 12. 2022 – společný výlet do pivovaru Born v Novém Boru (viz samostatný článek)

Účast ve správních řízeních

Rozšiřování skiareálu Ještěd je pro nás nepřípustné

Ještěd je výraznou dominantou našeho kraje, významným krajinným fenoménem a poměrně cennou přírodní lokalitou. Ještěd má v názvu i náš spolek.

JJHS se od počátku věnuje problematice rozšiřování skiareálu na tomto významném „kopci“. Jsme sdružení, které chce hory chránit proti nadměrnému využívání a neudržitelnému hospodaření se zdroji a krajinou. Výbor spolku se rozhodl pomoci této lokalitě v ochraně před dalším rozšiřováním skiareálu. Proto podporoval a bude podporovat aktivity například Rodičů za klima a dalších neziskových organizací, které již od roku 2017 vystupovaly proti případnému rozšiřování, tak jak je společnost Tatry mountain resorts (TMR) prezentovala veřejnosti.

Skiareál na Ještědu s devíti kilometry sjezdových tratí má od města pronajatý společnost TMR Ještěd ze skupiny Tatra mountain resorts od prosince 2017. Jde o pronájem na deset let s opakující se desetiletou opcí. Zatím nejviditelnější změnou je vybudování nové páteřní sjezdovky Nová Skalka, kde došlo k velkému zásahu jak do lesních porostů, tak i do podloží. Proti tomuto záměru jsme aktivně vystupovali a zúčastňovali se mnoha schůzek za účasti zástupců TMR, vedení města a odborníků.

Dne 25. 9. 2020 vzniklo memorandum, které nám dávalo jakési záruky, že se skiareál nebude nadále rozšiřovat. Memorandum bylo uzavřené mezi městem Liberec a firmou TMR v návaznosti na jednání za účasti našich spolků, představitelů města a majitele TMR Igora Rattaje. Dosažení kompromisu bylo náročné. Dlouze jsme například řešili náhradní výsadbu, protože ve městě na ni není dostatek prostoru. Klíčovým bodem jednání pro nás byla dohoda o nerozšiřování areálu mimo současnou výseč. To pro nás bylo nepřekročitelné minimum, a jelikož s ním souhlasil i Igor Rattaj a bylo to stvrzeno podpisem memoranda, rozhodli jsme se protesty proti Nové Skalce ukončit.

V roce 2022 se však opět objevují snahy areál rozšiřovat. Plány na rozšíření městského skiareálu na Ještědu, které představilo TMR v létě 2022, vnímají spolky Rodiče za klima Liberec a Jizersko-ještědský horský spolek jako jasné porušení memoranda. Provozovatel střediska TMR Ještěd pochybení odmítá.

Zastupitelé města Liberec 15. 9. 2022 schválili zahájení procesu změny územního plánu, jehož výsledkem by mimo jiné měly být dvě nové sjezdovky mimo stávající výseč skiareálu. Čili po dvou letech klidu je třeba opět začít vysvětlovat, proč je záměr rozšiřování skiareálu zcestný a neudržitelný.

Nejdůležitější argumenty hovořící proti záměru:

- Ještědský hřeben je zdrojem pitné vody pro Liberečany.
- Dalším kácením stoupá riziko bleskových povodní zejména pro občany Horního Hanychova – sjezdovka se při přívalových deštích v podstatě stává řekou s obrovským spádem.
- Tak masivní kácení, jaké je v plánu (53 hektarů), ohrozí fragmentací životaschopnost lesních porostů na celém hřebeni.
- Zasněžování, bez kterého se lyžování na Ještědu neobejde, dále zatíží vodní režim kopce. Hrozí např. další snížení průtoků ve Slunném potoce, v němž je přitom dostatek vody nutný jak pro živočichy a rostliny, které v něm žijí, tak kvůli domům, které do něj mají legálně svedenou kanalizaci.
- Noční provoz sněžných děl je již nyní pro obyvatele Hanychova zdrojem obtěžujícího hluku.
- Provoz areálu je již nyní energeticky náročný, navrhované rozšíření by ho několikanásobně navýšilo. Kvůli ruské agresi na Ukrajině přitom hrozí energetická krize – budování zbytných energeticky náročných provozů je nezodpovědné.
- Energetická stránka věci je problematická i s ohledem na účast v projektu EU Mise – 100 chytrých a uhlíkově neutrálních měst do roku 2030.

Liberec by měl mít letos do konce listopadu k dispozici studii rozvoje Ještědu v souvislosti s možným rozšířením lyžařského areálu a plánovanou modernizací lanovky, která je déle než rok po tragické nehodě mimo provoz. Dokumentaci vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, takzvanou SEA, vypracuje brněnská firma Jacobs Clean Energy za téměř 1,5 milionu korun. Náměstek primátora Adam Lenert (ANO) novinářům řekl, že vybrali firmu, která není propojená s místními občanskými iniciativami ani společností TMR, jež provozuje skiareál na Ještědu.

Náš spolek se bude i nadále aktivně této kauze věnovat a pokusí se tuto lokalitu chránit.

Aleš Kočí

CPI Park Jablonné v Podještědí

Jizersko-ještědský horský spolek se v roce 2020 přihlásil do řízení Krajského úřadu Libereckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, ve věci udělení výjimky ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů podle ustanovení § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“), v souvislosti s plánovanou výstavbou CPI Parku v Jablonném v Podještědí. Konkrétně šlo o udělení výjimky ze základních ochranných podmínek následujících druhů zvláště chráněných živočichů: v kategorii ohrožený pro čmeláky, zlatohlávka tmavého, svižníka polního a bramborníčka hnědého, v kategorii silně ohrožený pro modráška bahenního, ještěrku obecnou, ještěrku živorodou a slepýše křehkého a v kategorii kriticky ohrožený pro strnada lučního.

JJHS jako účastník řízení předložil orgánu ochrany přírody nesouhlasné stanovisko s udělením výjimky pro výše uvedené zvláště chráněné druhy živočichů. V odůvodnění stanoviska JJHS vycházel z prostudovaných podkladů, zejména z hodnocení vlivu dle § 67 zákona a studie dopadů záměru z hlediska veřejných zájmů. Rovněž byla zvážena závažnost vlivů plynoucích z trvalé likvidace biotopů některých zvláště chráněných druhů živočichů na ploše o rozloze více jak tři hektary. Zároveň jsme požadovali doplnění hodnocení vlivu dle § 67 zákona o výsledky speciálního entomologického průzkumu, provedeného v jarním období roku 2021 a zaměřeného na ověření potenciálního výskytu kriticky ohroženého střevlíka zlatého v zájmovém území. Tento druh je v současné době známý z podobných stanovišť v blízkém okolí a jeho výskyt v zájmovém území byl velice pravděpodobný.

Krajský úřad Libereckého kraje mj. i na základě stanoviska JJHS výjimku v roce 2020 neudělil. V následujícím roce byl v zájmovém území prokázán výskyt kriticky ohroženého střevlíka zlatého a zároveň i ohroženého střevlíka Scheidlerova. Záměr byl investorem upraven a z přímého záboru byla vyjmuta parcela, na které se vyskytuje silně ohrožený motýl modrásek bahenní. Pozměněná žádost o udělení výjimky s doplněnými dvěma výše uvedenými druhy střevlíků a s vypuštěným modráskem bahenním směřovala opět k úředníkům Krajského úřadu LK. I do tohoto řízení jsme se přihlásili a dne 23. 12. 2021 zaslali správnímu orgánu opět nesouhlasné stanovisko, kontinuální s předchozím stanoviskem ze dne 29. 10. 2020, které vycházelo z původní verze záměru. Změny oproti původnímu projektu byly z hlediska celkového rozsahu záměru pouze kosmetické a nemohly významněji snížit předpokládané negativní vlivy na zvláště chráněné druhy živočichů.

Přesto Krajský úřad LK dne 15. 3. 2022 výjimku povolil a JJHS se proti tomuto rozhodnutí dne 23. 3. 2022 odvolal k Ministerstvu životního prostředí. Po důkladném prostudování všech podkladů a zvážení všech pozitivních i negativních dopadů záměru ministerstvo dne 15. 11. 2022 rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje změnilo a výjimku z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů nepovolilo. Toto rozhodnutí je konečné a nelze se proti němu odvolat. Odůvodnění tohoto rozhodnutí, které je obsáhlé (cca 30 stran), vychází ze zjištění, že zájem investora, proklamovaný v žádosti jako zájem veřejný (včetně důvodů sociálních a ekonomických), nepřevažuje nad zájmy ochrany přírody.

Tolik rekapitulace průběhu řízení. Ale o co zde vlastně jde? Proč se JJHS do tohoto řízení přihlásil? Pokusím se to v následujících řádcích ve stručnosti shrnout.

Záměr výstavby CPI Parku, k jehož realizaci byla požadována výjimka z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů, představuje výrobně skladovací areál s plochou výroby 16 457,2 m² a plochou skladů 6 173,9 m² s 200 parkovacími místy, výška budovy je 14,8 m. Stavba měla být umístěna na rozsáhlé louce s mohutnou solitérní lípou nacházející se jižně od silnice I/13 Liberec – Děčín, poblíž křižovatky s odbočkami do Jablonného v Podještědí a Heřmanic v Podještědí, daleko od městské zástavby.

V zájmovém území byl zaznamenán výskyt minimálně deseti druhů živočichů chráněných naším zákonem, včetně dvou kriticky ohrožených, a čtyř druhů chráněných dle práva Evropské unie.

JJHS vycházel ve svých nesouhlasných stanoviscích k udělení výjimky z přesvědčení, že záměr výstavby CPI Parku, znamenající praktickou likvidaci biotopů minimálně deseti zvláště chráněných taxonů na ploše více jak 2,5 hektaru, není veřejným zájmem, který by výrazně převažoval nad zájmem ochrany přírody (§ 56, odst. 1 zákona). Veřejným zájmem je ochrana populací a biotopů vysokého počtu zvláště chráněných, v různém stupni ohrožených druhů. To se týká především populací kriticky ohrožených druhů strnada lučního a střevlíka zlatého a evropsky významného a silně ohroženého druhu modráška bahenního. Kosmetické úpravy projektu, z něhož byly vyjmuty plošně nepatrné pozemky, na kterých bylo v roce 2021 zaznamenáno hnízdění obou chráněných druhů ptáků, nejsou z dlouhodobého hlediska účelné. Je zřejmé, že oba druhy mohou v dalších letech hnízdit na ploše, která měla být přímo zničená stavbou. A to i přesto, že v konkrétních letech (2020, resp. 2021) bylo hnízdění prokázáno mimo uvedenou plochu. Obdobný je případ modráška bahenního, jehož dospělci po vylíhnutí hledají kvetoucí živné rostliny (krvavec toten), aby jejich samičky nakladly do květů vajíčka, bez ohledu na to, zda tyto živné rostliny rostou přímo v ploše záměru nebo o několik metrů nebo desítek metrů dále.

Jak již bylo uvedeno výše, v území, které mělo být zastavěno, žijí prokazatelně dva kriticky ohrožené zvláště chráněné druhy živočichů a čtyři silně ohrožené druhy. Podle ustanovení § 56 odst. 1 zákona „výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů živočichů povoluje orgán ochrany přírody v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody“. Tuto podmínku dle názoru JJHS plánovaná stavba soukromého průmyslového areálu nesplňuje. Nejde o veřejně prospěšnou stavbu, jako jsou např. komunikace, veřejné sítě, nemocnice či jiné stavby využívané širokým spektrem obyvatel.

Výstavba CPI Parku by znamenala vedle likvidace biotopů minimálně deseti zvláště chráněných taxonů i významnou fragmentaci biotopů a omezení možnosti migrace a komunikace s okolními obdobnými biotopy. To se týká především populace kriticky ohroženého střevlíka zlatého a evropsky významného a silně ohroženého druhu modráška bahenního.

Uvedený záměr by měl negativní vliv i na jiné aspekty ochrany přírody a krajiny, zejména na krajinný ráz, neboť je situován v tradiční zemědělské krajině těsně při hranici CHKO Lužické hory. Pohledově by od jihu zastínil dominantu Jezevčího vrchu a od severu pak pohled na historické město Jablonné v Podještědí s areálem dominikánského kláštera včetně dominantní poutní baziliky sv. Vavřince a sv. Zdislavy. To jsou již ale aspekty, jejichž hodnocení našemu spolku oficiálně nepřísluší, resp. nejsou součástí výše popsaného správního řízení.

Co dodat na závěr? JJHS obecně nechce bránit rozumnému využívání přírodních zdrojů, územnímu rozvoji obcí ani podnikatelským aktivitám. V tomto případě lze ale hledat jiné řešení – prostor, nejlépe v některé již existující průmyslové zóně nebo na místě bývalé, dnes opuštěné továrny, kde stavba a provoz CPI Parku nezpůsobí tak výrazné zásahy do přírodního prostředí.

Snažíme se s využitím erudice a zkušeností svých členů přispět k tomu, aby nebyly realizovány projekty, plánované na „zelené louce“, které by měly zdrcující vliv na přírodní prostředí včetně rostlinných a živočišných společenstev, jež zde přežívají. Proto se přihlašujeme pouze do správních řízení, která se týkají plošně rozsáhlých a přírodu a krajinu devastujících projektů. K těm se v minulosti řadily např. výstavba sjezdového lyžařského areálu na severních svazích Smrku a Měděnce v Jizerských horách, rozsáhlé fotovoltaické elektrárny v přírodně nejceněnějších územích bývalého VVP Ralsko, záměr zřízení ferraty na

Frýdlantském cimbuří v NPR Jizerskohorské bučiny nebo v současné době stavby nových sjezdovek na Ještědu.

Pavel Vonička

Připomínkování nového SPPK B02 002 k rašeliništím

Standardy péče o přírodu a krajinu vydává Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK) a tvoří soubor doporučujících parametrů výstupů a technický popis postupů jednotlivých opatření realizovaných v oblasti péče o přírodu a krajinu. Standardů je hned celá řada a na jejich tvorbě i pravidelné aktualizaci se podílí odborníci a specialisté v dané oblasti.

AOPK dělí standardy do několika řad. Řadu A tvoří arboristické standardy, kde se řeší například řezy stromů nebo jejich kácení, řada B se zabývá vodou v krajině, kde jsou zakotveny třeba tůně, rybí přechody a nově také rašeliniště, řadu C naplňuje územní systém ekologické stability a krajinotvorné prvky, nalezneme zde například výsadby ovocných stromů v zemědělské krajině. Řada D pečuje o vybrané terestrické biotopy, patří sem standardy řešící pastvu, seč či obnovu travních společenstev s využitím regionálních směsí, řada F se zabývá speciálními opatřeními druhové ochrany, zde jsou mimo jiné technická doporučení na zřizování zábran pro obojživelníky podél komunikací nebo ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, a konečně řada F, která řeší návštěvnickou infrastrukturu.

Zatímco některé standardy byly napsány již v minulosti a dočkaly se již několika aktualizací, jiné jsou teprve v plenkách. Jedním z nových standardů je SPPK B02 002 Obnova vodního režimu rašelinišť a pramenišť.

Vzhledem ke dlouhodobým zkušenostem v oblasti obnovy rašelinišť v Jizerských horách se horský spolek připojil se svými zkušenostmi v rámci veřejného připomínkování nového dokumentu. Některé menší návrhy byly akceptovány, jiné nikoliv. I přesto se jedná o zdařilý materiál. Podstatné však je, že ani tyto dokumenty nejsou horským spolkem opomíjené.

Michal Vinař

Nový spolkový web

Webové stránky horského spolku patří mezi základní komunikační kanál mezi výborem spolku a jeho členy a zároveň širokou veřejností. Web slouží nejen pro sdělení potřebných informací o chystaných akcích členům, ale také jako místo, kde může veřejnost vidět široké portfolio činnosti našeho spolku. Dosah spolkové činnosti není v rámci regionu zanedbatelný. Starý web žil spolkovým životem skutečně velmi dlouho. Bohužel, i nadčasové věci postupně stárnou. Web ztrácel atraktivitu, jeho ovládání bylo složitější a nezdá se, že se objevila nějaká chyba. Výbor spolku v uplynulém roce rozhodl o tvorbě zcela nových webových stránek, které budou svěží, jednoduché a zachovají si vše, na co jsou členové spolku zvyklí. Pomocí specialistů z libereckého webového studia Web7 se tyto cíle podařilo splnit. Web je navíc plně responzivní a dobře viditelný i na mobilních zařízeních. Zda-li bude mít tak dlouhý spolkový život jako původní starý web, ukáže až čas.

Michal Vinař

Děkujeme všem členům a příznivcům spolku za podporu spolkových aktivit.

Za finanční i morální podporu a spolupráci v roce 2022 děkujeme dále uvedeným organizacím a jednotlivcům:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ▪ Ananda Line, s. r. o. ▪ Aquaform CZ, s. r. o. ▪ AquaKlimax, s. r. o. ▪ ČEPS, a. s. ▪ Evropská unie ▪ Fotograf Milan Drahoňovský ▪ GEOPRINT, s. r. o. ▪ HOLS, a. s. – Pivovar Liberec-Vratislavice ▪ JEŠTĚD, spol. s r. o. ▪ Kamenictví Bohumil Hauptman ▪ Knihkupectví a antikvariát Fryč, s. r. o. ▪ KNORR-BREMSE Systémy pro užitková vozidla ČR, s. r. o. ▪ Lesy České republiky, s. p. ▪ Liberecký kraj ▪ Libuše Jahodová, Liberec-Rudolfov ▪ Nadace ČEZ ▪ Nadace Ivana Dejmalá pro ochranu přírody ▪ Nadace Jablotron ▪ Nakladatelství Petr Polda, s. r. o. ▪ Pivovar Falkenštejn, Krásná Lípa ▪ Pivovar Svijany, a. s. ▪ PPF, a. s. ▪ Severočeské muzeum v Liberci ▪ SIAL architekti a inženýři, spol. s r. o. Liberec ▪ Státní fond životního prostředí ČR ▪ Statutární město Jablonec nad Nisou ▪ Statutární město Liberec ▪ Stavební a natěračské práce Blajer ▪ Teplárna Liberec, a. s. ▪ TERMIZO, a. s. ▪ Turistický oddíl Kletr ▪ Warmnis, s. r. o. ▪ Zámecký pivovar Frýdlant ▪ Zoologická zahrada Liberec ▪ 36/02 ZO ČSOP Liberec

Kontakty

Jizersko-ještědský horský spolek

IC: 65100352

DIČ: CZ65100352

Sídlo: Nerudovo nám. 108/1, 460 01 Liberec 1

tel.: 485 109 717

e-mail: horskyspolek@volny.cz

URL: www.horskyspolek.cz

Bankovní spojení: Raiffeisenbank, a. s., č. ú.: 2237332002/5500